

Reformationens indførelse i Danmark

Hvem indfører reformationen i Danmark, og hvordan sker det? Hvilken indflydelse har kongemagten? Hvor meget betyder enkelte personer som Johannes Bugenhagen, Hans Tausen og Peder Palladius for overgangen til den evangelisk-lutherske kirke?

Reformationens følger for den katolske kirke og for gudstjenestelivet. Kongemagtens indflydelse på den videre udvikling af de reformatoriske tanker.

Reformationen skifter karakter først til ortodoksi, senere til pietisme. Hvilke kræfter styrer reformationen i disse retninger?

Hvordan er reformationen kommet til Lolland?

Missionshuse på Lolland.

I gennemgangen af missionshuse på Lolland mangler der seks. Jeg vil prøve at finde materiale om dem. Fælles for alle missionshusene: Hvorfor kom de? Hvad betød de? Hvorfor er de forsvundet?

Underviser: Tidl. Sognepræst Bente Asschenfeldt

Tema: Dyder og dødssynder

De klassiske dyder

Antikken udviklede en lære om dyder, karaktertræk, som kan udvikles. Dyd er ikke naturlig, men bliver til gennem opdragelse. Dyder er gode vaner, der kan dannes i personligheden. Laster er dårlige vaner. Der er fire klassiske dyder: mådehold, tapperhed, klogskab og retfærdighed. For antikkens mennesker var disse dyder idealer, som de tilstræbte at leve efter.

De kristne dyder og laster

I middelalderen kommer de kristne dyder tro, håb og kærlighed til, og der bliver 7 kardinaldyder med tilsvarende laster eller dødssynder: hovmod, griskhed, nydelsessyge, misundelse, frådseri, vrede og kedsomhed. Gennem middelalderen udgjorde dette skema det moralske univers, og godt og ondt blev således klart defineret og konkretiseret.

Reformationens opdagelse: dyder kan være laster og synder kan være konstruktive.

Den klassiske dydslære sprænges med reformationen. Synd tappert, sagde Martin Luther, og gjorde op med gerningsretfærdigheden bag dydslæren. Samtidigt viste dyder og laster sig at være modsætningsfyldte: laster kunne være samfundsgavnige, og dyden blokerede for fremskridt og velstand. Moderniteten opstod i et brud med klassisk dydslære.

Ånd og Helligånd

Det kristne gudsbegreb indeholder tre momenter, hvor den hellige ånd er den tredje del. Helligånden er også den sværeste at sætte ord på, den er ikke personlig som Faderen og Sønnen, og virker mere usynligt imellem os. Ånden som en del af Treenigheden gør kristendommen speciel i forhold til andre monoteistiske religioner og skaber tid og progression i historien. Ånden sammenknytter os med troens bånd. Filosofisk forstås ånd som den kraft, der forener modsætninger. Uden ånd ville vi være mere splittede og mistroiske, men ånden forsoner og integrerer mennesker trods alle forskelligheder.

Underviser: Sognepræst Henrik Gade Jensen, Gloslunde

Kristenforfølgelser

Vi ser på kristenforfølgelser før og nu og deres betydning for teologien.

Kærlighed – All you need is love

Vi vil over to gange beskæftige os med kærligheden som begreb udtrykt igennem kristendommens historie.

Forståelsen af kærligheden ud fra begreberne Eros og Agape. To opfattelser af kærlighed som gennem tiden har sat dagsordenen for forståelsen af denne. Og derigennem været med til at sætte dagsordenen for hele den livsforståelse, mennesker gennem tiden har haft.

Underviser: Sognepræst Rebekka Maria Brandt Kristensen, Utterslev

Teologi og arkitektur (også udbudt i Nakskov i januar 2014)

Kirken er stedet – bygningsværket, hvor menigheden samles om Guds ord – teologien. Vi skal se nærmere på, hvordan disse to forholder sig til hinanden. Kirken er rammen om de liturgiske funktioner, og derfor er der en nøje sammenhæng mellem liturgi og kirkebygning. Vi skal se på kirkebygningens historie, nemlig forholdet mellem teologi og kirkearkitektur.

Vi vil sætte særligt fokus på den romanske periode, som den kommer til udtryk i Cistercienserordenens arkitektur, hvor enkelthed, lys og askese er helt fundamentale elementer for den spirituelle praksis.

Cistercienserordenens arkitektoniske tanker lever stadig videre i kirkebygninger i landskabet rundt om i Europa, og i Danmark har vi vidnesbyrd om ordenens udbredelse i Løgumkloster, Sorø og Esrom.

Ved at se på kirkernes arkitektur og klosterarkitektur får vi indblik i tidens teologiske strømninger – og det giver os udblik til nyere og moderne kirkearkitektur og den bagvedliggende teologi.

Underviser: Sognepræst Merete Lei, Horslunde

Den yndigste rose er funden (Brorson I)

Det er i år 250 år siden salmedigteren Hans Adolph Brorson døde. Brorson var inspireret af pietismen. Pietas, fromhed, betyder det inderlige, personlige forhold til Gud.

Foredraget handler om baggrunden for pietismen og om Brorsons liv indtil hans første salmer (Nogle Jule-Psalmer 1732). Foredragene ledsages af nye fotos.

Op al den ting, som Gud har gjort (Brorson II)

I 1739 udkom Brorsons hovedværk ”Troens rare (=sjældne) Klenodie”, mens han endnu var stiftsprovst i Ribe. Alle afsnit hedder noget med ”Troens – ”, f. eks. Troens Frydefest, Troens Frugt osv. Hermed rykker pietismens salmetone for alvor ind i dansk salmesang, men formet af Brorsons mesterskab som lyriker og hans sans for naturen. Vi skal også høre om Brorsons tid som biskop i Ribe.

Her vil ties, her vil bies (Brorson III)

Først efter Brorsons død 1764 udkom hans Svane-Sang, der indeholder digte til hans og familiens personlige opbyggelse. Men mange af dem har fundet vej til salmebogen. Vi ser på nogle få eksempler og hører om Brorsons sidste år. Vi undersøger, om de nye salmedigtere kan gøre ham kunsten efter!

Underviser: Provst Nils Roland, Nykøbing F.